

IZ RIBARSKE PRAKSE

Novi naponi na unapređenju ribarstva u Makedoniji

Nedavno su republički organi, Izvršno Veće i Skupštinski odbori razgledavali Akcioni program razvoja ribarstva za period od dve godine (1969—1970.), kojeg je izradio Zavod za ribarstvo u zajednici sa republičkim Sekretarijatom za poljoprivredu. Potreba donošenja ovakvog programa bila je inicirana konstatacijom Izvršnog Veća SR Makedonije, da je u proteklom periodu u ovoj privrednoj grani veoma malo učinjeno i da su investiciona ulaganja za unapređenje ribarstva veoma niska u usporedbi sa investicijama u ostalim granama. Izvršno Veće isto tako je konstatovalo da su mogućnosti razvoja ove grane u Makedoniji veoma povoljne s obzirom na klimatske i druge prilike, posebno na brojnim akumulacijama, koje su u poslednje vreme izgrađene za potrebe navodnjavanja ili energetike.

Polazeći od konstatacije sadašnjeg stanja ribarstva, te uzroka koji su pridoneli opštem zastoju, Akcioni program razrađuje mere razvoja po kategorijama ribolovnih voda i objekata. Tako, prema programu, predviđeno je sledeće povećanje proizvodnje:

Ribolovna voda	Ukupna proizvod. u tonama		% poveć.		
	1968.	1969.	1970.	%	
Ohridsko jezero	234,9	236,5	0,7	250,0	6,4
Prespan, jezero	126,4	150,0	10,7	160,0	26,5
Dojransko jezero	438,5	510,0	16,2	540,0	23,0
Ribnjaci	115,0	176,0	53,9	210,0	82,6
Akumulacije	88,3	158,5	79,3	189,5	114,5
Ukupno:	1003,1	1231,0	22,7	1349,5	34,5

Iz gornje tabele se vidi, da se u periodu 1969/70. godine predviđa blago povećanje proizvodnje u svim vodama, s time da je najveće povećanje predviđeno na ribnjacima i akumulacijama. Ovo je sasvim razumljivo, s obzirom na već postignute rezultate na ribnjacima i akumulacijama, kako u Makedoniji, tako i u drugim krajevima naše zemlje, a da i ne govorimo o rezultatima drugih zemalja.

Koje su bile osnovne planiranja i predviđanja povećanja proizvodnje, kojima se Zavod za ribarstvo služio i da li su one realne? U proizvodnji na jezerima predviđeno je povećanje od 6,4 do 26,5% u 1970. godini. Razmatrajući samo ovo, mora se naglasiti da je na ovim vodama predviđena proizvodnja već ranije bila realizovana. U proteklom periodu na Ohridskom jezeru bila je registrovana proizvodnja iznad 280 tona, na Prespanskom jezeru 170 tona i na Dojranskom jezeru 700 tona. Prema tome, ovo ne predstavlja povećanje proizvodnje, već sređivanje iste na bazi ranije postignutih rezultata.

Količinska i procentualna povećanja proizvodnje na ribnjacima isto tako su moguća, s obzirom na tehničko — tehnološka dostignuća u ovoj grani ribarstva. Proizvodnja, koja je na ribnjacima u Makedoniji postignuta u 1968. godini, ne može se opravdati, jer je proizvodnja od cca 500 kg. po 1 hektaru šarana u praksi naših ribnjačara već odavna zaboravljena. Predviđeno povećanje od cca 1.000 kg./ha. u uslovima Makedonije, gde uzgojni period počinje od

ranog proleća (marta) pa traje do kasne jeseni (novembar), mislim da je više nego moguće. Jugoslovenska praksa ovu proizvodnju je već odavna potvrdila.

Pitanje akumulacija je nešto drugačije. Činjenica da je Zavod za ribarstvo Makedonije još 1960/61. godine postigao proizvodnju u akumulacijama, koja tada u svetu još nije bila registrovana i izravnila se sa proizvodnjom u ribnjacima. Primjenjujući modifikiran ribnjački metod uzgajanja riba u malim akumulacijama, postignuti su prinosi od 1500 kg./ha. Međutim, činjenica je isto tako da je proizvodnja ribe u akumulacijama u Makedoniji i vodenih površina porastao. Ne ulazeći u dublje analize problema, mora se konstatovati, da je nedostatak kadrova stručnih i sposobnih za savladavanje tehnologije riba u akumulacijama, osnovni i najveći razlog opadanja interesa proizvođača, a time i opadanja proizvodnje. Radi toga predviđanja Akcionog programa mogu biti realna, ali pod uslovom da se u ovom preiodu reši problem stručnih i sposobnih kadrova za tehnologiju ribarske proizvodnje.

Polazeći od realne konstatacije činjeničkog stanja u Akcionom programu razrađene su i mere za postizanje predviđene proizvodnje, i to za svaku vrstu ribolovnih voda posebno. Ove mere su sastavni deo programa i time ga čine aplikabilnim ribarskoj praksi i proizvođačima. Program je razmotren i diskutiran i kod samih privrednih organizacija te je uz meke korekcije i usvojen. Znači, akcioni program je i prihvaćen kao radni program od strane privrednih organizacija, te u narednom periodu treba očekivati odgovarajuće rezultate.

Međutim, ne treba se kloniti priznanja, da je ovaj program, mada predstavlja korak napred u pokretanju s mrtve tačke jedne ekonomski opravdane grane poljoprivredne proizvodnje ika iskorišćenju svih potencijalnih mogućnosti, koje Makedonija pruža, u isto vreme i stagnacioni program. Iz pokazatelja i ostalih podataka u programu ne može se sagledati perspektivnost ove grane, pa i potreba nekih većih investicionih i drugih ulaganja. Dostići nivo proizvodnje znatno niži od onog, koji je već bio postignut, odnosno koji se postiže u ribnjacima u našoj zemlji, ne predstavlja perspektivu, pogotovu kada se naglašavaju prednosti klimata Makedonije. Poznata je činjenica, da se danas u svetu poklanja velika pažnja ribarstvu, kao jednom od izvora za brzo i jeftino snabdevanje stanovništva animalnim proteinima. Ovoj činjenici treba pokloniti pažnju i u našoj zemlji, pogotovo u Makedoniji, gde sadašnja proizvodnja ribe jedva iznosi 0,7 kg. po glavi stanovnika. Možda je iz ovih razloga trebalo naglasiti perspektivnost ribarstva u Makedoniji, te povezujući to sa klimatskim i drugim mogućnostima, podvući da predviđena proizvodnja za biennialni period ne predstavlja, mogućnosti ribarstva Makedonije, već napore da se postavi startna baza za savremenu proizvodnju. Akcioni program treba tako shvatiti. Ovo osobito iz razloga, što se i u samom programu nagoveštava potreba izrade novog programa za period 1971—1975. godine, što je već od odgovarajućih institucija i prihvaćeno.

K. Apostolski